

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 22786-12-11 עג'רמי (המנוח) ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

בפני כב' השופט גד גדעון

תובעים

1. עז' המנוחה ___ עג'רמי ז"ל ואח'
ע"י ב"כ עוה"ד מואייד מיעארי

נגד

נתבעים

1. מדינת ישראל
2. צבא הגנה לישראל
ע"י ב"כ עוה"ד דקלה א. בללתי

פסק דין

1. הנתבעת בקשה לדחות את התביעה על הסף, בטענת התיישנות. הוחלט לקבל את הבקשה, ולדחות את התביעה על הסף. להלך הנימוקים.
2. התביעה הינה תביעה לתשלום פיצויים בגין נזקי גוף, אשר הוגשה ע"י עזבונה ויורשיה של המנוחה ___ עג'רמי, תושבת רפיח שברצועת עזה, אשר נהרגה לטענת התובעים, ביום 18.10.03, בעיר מגוריה, כתוצאה מירי של חיילי צה"ל.
3. התביעה הוגשה ביום 13.12.11, בבית משפט השלום בירושלים, והועברה לבית משפט זה, ע"פ החלטת כב' הש' שושנה ליבוביץ' מיום 17.4.13, בעקבות תיקון מס' 8 לחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה) תשי"ב - 1952, אשר שינה את כללי הסמכות המקומית, לעניין תביעות נגד המדינה, בשל נזק שנגרם, כתוצאה ממעשה של צבא ההגנה לישראל.
4. הנתבעת טענה, כי התביעה התיישנה עובר להגשתה – למעלה משמונה שנים לאחר האירוע בו נפגעה המנוחה, בהסתמך על הוראת ס"ק 5(א)(3) לחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה) המורה: "לא ידון בית המשפט בתובענה שהוגשה לאחר שחלפו שנתיים מיום המעשה נושא התובענה...".
4. התובעים הגישו תביעתם בעילה האמורה, לראשונה, ביום 16.10.05 [ת.א (שלום י – ס) 10251/05]. התביעה האמורה נמחקה ביום 3.2.09, מחוסר מעש, שכן לא ניתן היה להמשיך

בניהול ההליך, משנבצר מן התובעים להכנס לתחומי מדינת ישראל, ולהתייצב בבית המשפט. במסגרת פסק הדין, אשר מחק את התביעה, העיר ביהמ"ש הנכבד: "אם יחודשו ההליכים במסגרת תובענה אחרת, יש להניח שהנתבעים לא יעלו טענת התיישנות אף אם תתיישן עילת התביעה".

התובעים הגישו תביעה שניה באותה עילה, ביום 7.2.10 [ת.א (שלום י – ס) 2221/10]. הנתבעת בקשה לדחות את התביעה על הסף, בשל התיישנות עילת התביעה עובר להגשתה. ביהמ"ש הנכבד דחה את הבקשה בהחלטתו מיום 17.10.10, בקבעו בין היתר: "...לטענת המדינה אין מקום לדון בתובענה זו מאחר ועילתה התיישנה לאחר שחלף פרק זמן של למעלה משנתיים מיום המעשה נשוא התביעה. לשיטת המדינה, המקובלת עליי כעיקרון, לא חלים החריגים שבחוק ההתיישנות על האמור בסעיף 5 לחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), תשי"ב – 1952. לפיכך, ועל אף העובדה שהתביעה נמחקה, אין מקום למנות את פרק הזמן בו התקיימו ההליכים, ואין לתת כל משקל לסיבה בגינה נמחקה התביעה הקודמת. בדיון היום הבהיר ב"כ המדינה כי לא ניתן לדעת מתי ישתנה המצב המונע את כניסת תושבי עזה לתחומי ארץ ישראל, ואין מקום לפגוע ביכולת הנתבעת לנהל את הגנתה ולהורות לה לשמור את ראיותיה לפרק זמן בלתי מוגבל.

...כפי שצינתי לעיל, ההנחה לפיה לא חלים החריגים שבחוק ההתיישנות על ההוראה הספיציפית שבחוק הנזיקים האזרחיים מקובלת עליי כעיקרון. עם זאת, קיים קושי רב בקבלת הטענה לפיה בשל החלטה פוליטית המונעת כניסה לישראל ימנע בפועל הדיון מכל תביעה משפטית של תושבי עזה, וכפועל יוצא מכך תידחנה בסופו של דבר כל התובענות כולן בשל טענת התיישנות לאחר שהתביעות תמחקנה בשל אי היכולת לדון בהן לגופן. אפשרות אחרת, שבה ייתכן שבית המשפט יאלץ לנקוט, היא הותרת תיקים פתוחים למשך עשרות שנים עד שניתן יהיה לדון בהם, וכל זאת כדי להימנע מהעלאת טענת ההתיישנות. מסופקני אם ניתן להגיע לתוצאה משפטית מעין זו מבלי לקבוע בדבר חקיקה כי נשללת זכות התביעה מתושבי עזה.

...בנסיבות אלה סבור אני שיש לדחות את טענת ההתיישנות בתובענה הספיציפית, גם על יסוד ההסכמה העקרונית של המדינה אותה יכלו התובעים לפרש כמעין הבטחה שלטונית.

...אם יתברר בשלב הבאת הראיות שאין באפשרות העדים להיכנס לארץ, יהא על התובעים להגיש עתירה מתאימה לבג"צ, ואז ניתן יהיה לבחון אם בכלל ניתן לקיים דיון בהליכים אלה".

ביום 1.6.11, נמחקה מחוסר מעש, גם התביעה האמורה. בקשה לביטול פסק הדין, שהגישו התובעים, נדחתה בהחלטת בימ"ש השלום הנכבד בירושלים, מיום 29.11.11. כשבועיים לאחר מכן, ביום 13.12.11 כאמור לעיל, הוגשה תביעה זו שבפנינו.

5. בתשובתם לבקשה, טענו התובעים בין היתר, כי התובעת מנועה מהגשת הבקשה. בטענה זו הסתמכו, בין היתר, על דברי בית משפט השלום הנכבד בירושלים שצוטטו לעיל.

כן טענו, להארכת מירוץ ההתיישנות, מכח הוראות סעיפים 14 ו- 15 לחוק ההתיישנות, המורים:

14. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו נמצא אחד מבעלי הדין ב שטח מדינה, שמחמת התנאים שהיה נתון בהם שם או מחמת היחסים שהיו שוררים בין אותה מדינה לבין מדינת ישראל לא יכול היה, הוא או בעל דינו, לקיים את הבירור המשפטי.
בסעיף זה –
”שטח מדינה” – לרבות כל ארץ חסות וכל שטח התפוס למעשה בידי מדינה;
”בעל דין” ...

15. הוגשה תובענה לפני בית משפט, לרבות בית דין דתי, והתובענה נדחתה באופן שלא נבצר מן התובע להגיש תובענה חדשה בשל אותה עילה, לא יבוא במנין תקופת ההתיישנות הזמן שבין הגשת התובענה ובין דחייתה.”

בתשובתה לתשובה, טענה הנתבעת, כי הוראות חוק ההתיישנות, המונות חריגים שונים, בהתקיימם, תוארך תקופת ההתיישנות, אינם חלים בענייננו, בהנתן הוראת סעיף 2 לחוק הנזיקים האזרחיים, המהווה הוראת חוק ספציפי, לעניין תביעות עליהן חל חוק הנזיקים, ואשר גוברת על ההוראות הכלליות, שבחוק ההתיישנות. הנתבעת הסתמכה בתשובתה, בין היתר על פסק דינו של בית המשפט העליון הנכבד, ברע"א 5165/10 עזבון המנוח עדנאן דאוד חסן טאלב ואח' נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 6.8.12).

היות שפסה"ד ברע"א 5165/10 האמור, ניתן לאחר שהוגשה תשובת התובעים לבקשה לדחיה על הסף, התיר בימ"ש השלום הנכבד בירושלים לתובעים, להשלים תשובתם, בהתייחס לפסה"ד האמור. התובעים טענו בתשובתם המשלימה, כי פסה"ד האמור של ביהמ"ש העליון, אמנם שולל תחולת הוראת סעיף 15 לחוק ההתיישנות, על תביעות ע"פ חוק הנזיקים האזרחיים, אך אינו שולל תחולת הוראת סעיף 14 לחוק, ביחס לתביעות כאמור. התובעים חזרו וטענו, למניעות הנתבעת, מהעלות טענת התיישנות, במסגרת התביעה דנא, בהסתמך על דברי ביהמ"ש הנכבד, במסגרת תביעותיהם הקודמות של התובעים.

בהמשך, הגישה הנתבעת אסמכתא נוספת – פסק דינו של ביהמ"ש המחוזי הנכבד בירושלים, בע"א (מח' י – ס) 25571-05-11 מדינת ישראל – משרד הבטחון נ' מוחמד אחמד אל חטיב [פורסם בנבו] (ניתן ביום 2.12.12), במסגרתו התקבלה שוב, עמדת המדינה לעניין

אי תחולת הוראת סעיף 15 לחוק ההתיישנות, על תביעות תושבי חוץ, עליהן חלות הוראות חוק הנזיקים האזרחיים. ביהמ"ש הנכבד התיר לתובעים, להתייחס לפסה"ד האמור, והם אכן הגישו תשובה משלימה נוספת, בה חזרו על טענותיהם, האמורות לעיל.

6. סבורני, כי אין לקבל טענות התובעים.

אשר לטענה להארכת תקופת ההתיישנות ע"פ הוראת סעיף 15 לחוק ההתיישנות, הרי שיש לדחותה, בהתאם להלכה שנפסקה ב ברע"א 5165/10 עזבון המנוח עדנאן דאוד חסן טאלב ואח' נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] המוזכר לעיל.

יש לדחות את הטענה להארכת התקופה, ע"פ הוראת סעיף 14 לחוק ההתיישנות, מן הטעם שגם הוראותיו נסוגות, מפני הוראת סעיף 2 לחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), המהווה כאמור, הוראת דין ספציפית לענייננו. נזכיר, כי אחד הטעמים העיקריים שבבסיס קיצור תקופת ההתיישנות בדין הספציפי, הינו, הקשיים הראייתיים, בפניהם ניצבת הנתבעת, בתביעות מסוג זה (רע"א 5165/10 האמור לעיל, סעיף יג, לפסה"ד), קושי המתקיים, בין אם סיבת העיכוב בהגשת התביעה, או בבירורה, תלויה בתובעים, ובין אם אינה תלויה בהם.

יתרה מזאת, קבלת הטענה להארכת תרופת ההתיישנות, ביחס לתושבי רצועת עזה ע"פ סעיף 14 לחוק ההתיישנות, משמעה **"...החלת הוראה מחוק ההתיישנות...במסלול עוקף"** **בנוסף להוראת חוק הנזיקים האזרחיים – וחרף פסיקת בית המשפט העליון..."**, [ע"א (מח' י – ס) 25571-05-11 מדינת ישראל – משרד הבטחון נ' מוחמד אחמד אל חטיב] [פורסם בנבו] המוזכר לעיל], ולשון אחר – ריקון פסיקת ביהמ"ש העליון הנכבד מתוכן, הפיכת הוראת סעיף 2 חוק הנזיקים לאות מתה, ביחס לתביעות של תושבי רצועת עזה, ועצירת מירוץ ההתיישנות של תביעות תושבי רצועת עזה, לפרק זמן בלתי מוגבל. נדמה, כי תוצאות אלה אינן מתקבלות על הדעת.

מטעמים אלה, יש לדחות, גם את טענת המניעות, שהעלו התובעים, אשר קבלתה תביא גם היא, לאותן תוצאות, אשר נראה כי אינן סבירות. בהקשר זה יצוין, כי דברי בית משפט השלום הנכבד בירושלים, בפסה"ד אשר מחק את התביעה הראשונה, לעניין המנעות מהעלאת טענת ההתיישנות בתביעה עתידית, הינם בגדר משאלת לב או המלצה, ואין להם כמובן כל תוקף מחייב. גם נימוקי ההחלטה, במסגרתה נמנע ביהמ"ש הנכבד מסילוק התביעה השניה על הסף, אינם מחייבים כמובן בענייננו, נוכח הטעמים שבבסיס ההלכה הפסוקה אשר הוזכרה לעיל.

לפיכך, וכאשר התביעה הוגשה כאמור, למעלה משמונה שנים, לאחר האירוע בו נפגעה המנוחה, הרי שהתיישנה עובר להגשתה ויש לדחותה על הסף, לבקשת הנתבעת.

7. התביעה נדחית אפוא על הסף.

בנסיבות, וכאשר טרם הוגש כתב הגנה, ולא התקיימה כל ישיבה בביהמ"ש, ישלמו התובעים לנתבעת הוצאות הבקשה, לרבות שכר בטלת ב"כ, בסך 3,000 ₪.

ניתן היום, ג' תמוז תשע"ג, 11 יוני 2013, בהעדר הצדדים.

גד גדעון 54678313